

Mahavir Mahavidyalaya , Kolhapur

Micro-Teaching Plan

Academic Year 2024-25

Name of the Department : MARATHI Name of the Teacher : Prof. Dr. Sharad Gaikwad

Paper No: II Title of the paper : मराठी भाषा व भाषाविज्ञान

Class T.Y.B.A.

Semester -V

Month	Unit	Title of Unit & sub. unit	Teaching Method	Total No. 5of periods
August		भाषोत्पत्ती विचार • भाषेची उत्पत्ती - ईश्वरनिर्मित, राजानिर्मित, समाजनिर्मित • भाषेच्या उत्पत्तीच्या उपपत्ती / सिद्धांत १. इंगित (Gesture) २. मुखाभिनय (Oral Gesture) ३. अनुकरण (Bow-Bow) ४. रणन (Ding Dong) ५. भावनाभिव्यक्ती (Pooh-Pooh) ६. श्रमपरिहार (Yo-he-Yo) ७. प्रेमगानमूलक (Sing-Song) ८. संपर्क (Contact) ९. क्रीडासक्ती (Play-Way) १०. समन्वय उपपत्ती / सिद्धांत		15
September	1.	भाषेचे स्वरूप, व्याख्या आणि वैशिष्ट्ये भाषा म्हणजे काय ? भाषेच्या व्याख्या : कृ. पां. कुलकर्णी, ना. गो. कालेलकर, श्री. न. गर्जेद्रगडकर भाषेचे स्वरूप : समाजव्यवहाराचे साधन, ध्वनिमाध्यमता, प्रतीकात्मकता, संकेतबद्धता, भाषा - एक पद्धती, भाषा मानवी आहे. • सी. एफ. हॉकेटने सांगितलेली भाषेची सात वैशिष्ट्ये दुहेरीपण,	Lect.	18

		निर्मितिक्षमता, कार्यकारण संबंधाचा अभाव, यादृच्छिकता, अदलाबदलीची शक्यता, विशिष्टीकरण, स्थलकालातीतता, सांस्कृतिक संक्रमण या शिवाय - सामाजिक संस्था, अर्जित भाषा, रैखिकता, परिवर्तनशीलता, इ. वैशिष्ट्यांचा विचार		
October	2.	मराठीचा उगमकाळ • ऐतिहासिक भाषाविज्ञान • महाराष्ट्र : देश आणि भाषा • पूर्वभाषांचे संस्कार • उगमकाळ ठरविण्याची साधने • ग्रंथ- अभिजात मराठी भाषा समिती अहवाल २०१३ नुसार गाथासप्तशती ग्रंथापासून प्रारंभ ते इतर ग्रंथ • शिलालेख, ताम्रपट- अद्ययावत शिलालेखांचा समावेश	Lect.	18
November	3.	मराठीची वर्णमाला • ध्वनी व वर्ण, मराठीची वर्णमाला, पारंपरिक स्वर व त्यांचे वर्गीकरण • स्वरांचे ध्वनिशास्त्रदृष्ट्या व उच्चारण स्थानानुसार विश्लेषण • स्वरांचे प्रकार ह्रस्व, दीर्घ, सिद्ध, साधित, सजातीय, विजातीय • मराठीची स्वर संख्या (पारंपरिक व नवीन) • मराठीतील व्यंजन विचार • व्यंजनांचे प्रकार १. स्पर्श व्यंजने २. कठोर व मृदू व्यंजने ३. अल्पप्राण व महाप्राण ४. अनुनासिके ५. तालव्य व्यंजने ६. अंतःस्थ व्यंजने ७. उष्म व्यंजने ८. संयुक्त व्यंजने ९. मृद्वन्य • मराठीची व्यंजन संख्या (पारंपरिक व नवीन)	Lect.	18

		• मराठीची वर्ण संख्या निश्चितीकरण		
December	4.	प्रकल्प आणि मूल्यमापन	Lect.	16

Mahavir Mahavidyalaya , Kolhapur

Micro-Teaching Plan

Academic Year 2024-25

Name of the Department : MARATHI Name of the Teacher : Prof. Dr. Sharad Gaikwad

Paper No: II Title of the paper : मराठी भाषा व भाषाविज्ञान

Class T.Y.B.A.

Semester -VI

January	1.	मराठीचे ध्वनिपरिवर्तन • भाषेची उच्चारप्रक्रिया • ध्वनिपरिवर्तन म्हणजे काय ? • व्याख्या आणि विशेष निरपवाद, नियमित, अज्ञेय, सार्वत्रिक ध्वनिपरिवर्तन • कारणे जित जेते संबंध, भिन्न भाषिक संबंध, आळस, अनुकरणाची अपूर्णता, वार्गेन्द्रियातील दोष, श्रवणेन्द्रियातील दोष, उच्चारशीघ्रता, अज्ञान, आघात, उच्चारसौकर्य, आहार, भौगोलिकता, वर्गसिद्धान्त, लोकभ्रम, सादृश्यता • प्रकार अंत्यस्वनलोप, एकस्वनीकरण, आद्यस्वनागम, मध्यस्वनागम, अंत्यस्वनागम, सान्निध परिणाम, समानस्वनलोप, विसदृशीकरण, घोषीकरण,	Lect.	18
---------	----	---	-------	----

		अघोषीकरण, मात्राभेद, सदृशता, अतिशुद्धी, दुष्प्रयोग, स्वनविपर्यय • ध्वनिपरिवर्तनाचा मराठी भाषेवरील परिणाम		
February	2.	मराठीचे अर्थपरिवर्तन • अर्थपरिवर्तन म्हणजे काय ? • व्याख्या आणि स्वरूप अर्थ म्हणजे निर्देश, प्रतिमा, संकल्पना व विचार • अर्थपरिवर्तनाची कारणे साम्यतत्त्व, रूपक लक्षणाजन्य शब्द, बदलते समाजजीवन, अशुभतापरिहार, ग्राम्यतापरिहार, अतिशयोक्ती, शब्दसिद्धी, अतिपरिचयातून सभ्यता, अत्यादरदर्शन, सांस्कृतिक आदान अर्थपरिवर्तनाचे • प्रकार - अर्थविस्तार, अर्थसंकोच, अर्थप्रशस्ती, अर्थच्युती, अर्थापकर्ष, अर्थान्तर, अर्थभ्रंश, अर्थदिश, अर्थभेद, अर्थसार • अर्थपरिवर्तनाचा मराठी भाषेवरील परिणाम	Lect.	16
March	3.	शब्दांच्या जाती • शब्द आणि पद • विकारी शब्दजाती – नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद • अविकारी शब्दजाती – क्रियाविशेषण, शब्दयोगी, उभायन्वयी, केवलप्रयोगी	Lect.	16
April	4.	प्रमाण मराठी भाषा आणि तिच्या बोली • प्रमाण मराठी : संकल्पना, स्वरूप, विशेष व महत्त्व • बोली : संकल्पना, स्वरूप, विशेष • मराठीच्या बोली: अहिराणी, चंदगडी, मालवणी या निवडक बोलींचे स्वरूप व विशेष	Lect.	16
May		Examination		

बी.ए. भाग ३ – मराठी पेपर १० (सेमेस्टर ५): सृजनशील लेखन व आंतरजाल लेखन

महिना	अध्यापन घटक	ताससंख्या	अध्यापन पद्धती
जुलै	सृजनशील लेखन: कथा संकल्पना व स्वरूप	4 तास	व्याख्यान, उदाहरणाद्वारे चर्चा
ऑगस्ट	कथाचे घटक आणि प्रकार	4 तास	समूहचर्चा, कृती आधारित लेखन कार्य
सप्टेंबर	शाब्दिक कथालेखन व त्याचे सादरीकरण	4 तास	विद्यार्थ्यांचे कथालेखन, वाचन
ऑक्टोबर	सृजनशील लेखन उपसंहार व पुनरावलोकन	3 तास	सत्रतपासणी, असाइनमेंट मूल्यांकन
नोव्हेंबर	आंतरजालावरील लेखनाचे स्वरूप (Wikipedia, Nibandh, Blogs)	3 तास	इंटरनेट सत्र, प्रात्यक्षिक
डिसेंबर	मराठी वेबस्थळे: वापर व समीक्षा	3 तास	वेबपेज विश्लेषण, मूल्यांकन

बी.ए. भाग ३ – मराठी पेपर १५ (सेमेस्टर ६): माध्यम व भाषा कौशल्य

महिना	अध्यापन घटक	ताससंख्या	अध्यापन पद्धती
जानेवारी	सारमाध्यमातील संधी: वृत्तपत्र, आकाशवाणी	4 तास	वर्तमानपत्र विश्लेषण, संवाद लेखन
फेब्रुवारी	दूरदर्शन, सोशल मीडिया व त्यातील मराठी भाषेचे उपयोग	4 तास	संहितालेखन व व्हिडीओ विश्लेषण
मार्च (सप्ताह 1)	उद्योगसेवा क्षेत्रातील संधी व भाषिक कौशल्य	4 तास	मुलाखती, संवाद सत्र, PPT प्रात्यक्षिक
मार्च (सप्ताह 2 वगळून)	समारोप व अंतर्गत मूल्यांकन	3 तास	प्रात्यक्षिक, गट सादरीकरण, लेखन कार्य

Mahavir Mahavidyalaya, Kolhapur.

Micro-Teaching Plan

Academic Year 2022-23

Name of the Department : Marathi
Paper No: 4 & 6 Title of the paper :

Name of the Teacher : Dr. Sharad Gaikwad
Class S.Y.B.A.

Semester -I

Month	Unit	Title of Unit & sub. unit	Teaching Method	Total No. of periods
August		निसर्ग व रानविषयीच्या कविता १. ह्या शेताने लळा २. ह्या नभाने ह्या भुईला दान ३. मीच माझा एक कल्ली ४. नांगरून पडलेली जमीन. ५. नदीचा काठ ६. नदी काठावर ७. झाडे झाली हिरविशी ८. आसमान झुकले. ९. पक्ष्यांचे लक्ष थवे १०. जन्मापासूनचे दुःख ११. ह्या झाडाचे रंग १२. मन चिंब पावसाळी		
August	2	प्रेम भावनेच्या कविता १. चवळीची शेंग २. फुलात न्हाली ३. विस्तीर्ण नदीचा काठ ४. पाण्यात लगडले पाय ५. पोर तोऱ्यात ऐन भरात ६. डोळे थकून ७. न्हात्या धुत्या पोरी ८. नुकत्य न्हालेल्या केसांना ९. नको पायात पैजण १०. पक्ष्यांची भाषा ११. देखण्या डोळ्यांच्या १२. माळ्याच्या मळ्यात	Lect.	12
September	3	गीतात्म कविता - १. हिरव्या पानात २. झाडे झाली हिरविशी ३. दिवे लागणीची वेळ ४. घन ओथंबून येती ५. आज उदास उदास ६. राजसा जवळी जरा बसा ७. गोऱ्या देहावरती ८. नभ उतरू आलं ९. दूरच्या रानात १०. चिंब पावसानं रान ११. मोडलेल्या माणसांचे १२. पाणी पाणी पाणी	Lect.	16
October		लोकसाहित्य -		

		१. लोकगीतांचे स्वरूप (स्त्री लोकगीते आणि पुरुष लोकगीते : परिचय) २. लोकगीतांचे प्रकार परिचय, सण, उत्सव प्रसंगीची गीते (दिवाळी आणि होळी)		
		Semester -II		
November	1.	ललितगद्य : संकल्पना व स्वरूप चांदण्यात भिजायचं राहून जाऊ नये, म्हणून! लेख क्र. १ ते ११ (आशयसूत्रे आणि वाङ्मयीन विशेष)	Lect.	16
December		चांदण्यात भिजायचं राहून जाऊ नये, म्हणून! लेख क्र. १ ते ११ (आशयसूत्रे आणि वाङ्मयीन विशेष)		
January	4.	चांदण्यात भिजायचं राहून जाऊ नये, म्हणून! लेख क्र. १ ते ११ (आशयसूत्रे आणि वाङ्मयीन विशेष)	Lect.	16
February				
March		चरित्र लेखन – १. चरित्र - व्याख्या आणि स्वरूप २. चरित्रलेखनाचे घटक – १) विशुद्ध संशोधन दृष्टी २) सत्यनिष्ठता ३) निःपक्षपातीपणा ४) जिवंत व्यक्तिदर्शन ५) आकर्षक शैली ६) उत्कंठावर्धकता ७) प्रवाही कथनशैली ८) पाल्हाळीकतेचा अभाव ९) निवडीचे तारतम्य चरित्रलेखनाचे विशेष – १) वस्तुनिष्ठता २) घटित भावसत्याची जिज्ञासा ३) कल्पक सहभावना ४) मूल्यनिष्ठता ५) मानवी स्वभावाचे आकलन ६) समग्रतेची जाण ७) अवकाशाचे भान		
April		Examination		